

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

Wilkie Collins

Piatra Lunii

Traducere din limba engleză și note de
Lidia Grădinaru

CORINT

Redactor: NICOLAE BĂDAȘCU
Tehnoredactare computerizată: SIMONA BĂNICĂ

Designul copertei: ANDREEA APOSTOL
Ilustrația copertei reproduce un detaliu din
Chatterton, de Henry Wallis

Wilkie Collins
Moonstone

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin
GRUPULUI EDITORIAL CORINT.
CORINT este marcă înregistrată.

ISBN: 978-606-8723-04-4

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COLLINS, WILKIE

Piatra Lunii / Wilkie Collins;
trad.: Lidia Grădinaru - București: Corint Books, 2015
ISBN 978-606-8723-04-4

I. Grădinaru, Lidia (trad.)

821.161.1=135.1

PROLOG

ASALTUL ASUPRA SERINGAPATAMULUI
(1799)

Extras dintr-un document de familie

I

Adresez aceste rânduri, scrise în India, rudelor mele din Anglia.

Scopul meu este să explic motivul care m-a determinat să refuz prietenia vărului meu, John Herncastle. Rezerva pe care am păstrat-o de atunci în această problemă a fost interpretată greșit de membrii familiei mele, a căror părere bună nu pot permite să-mi fie luată. Le cer să-și suspende decizia până după ce îmi vor fi citit istorisirea. Și declar, pe cuvânt de onoare, că ceea ce sunt pe cale să scriu acum este, strict și *ad litteram*, adevărul.

Diferendul personal dintre mine și vărul meu a început în timpul unui mare eveniment public în care am fost amândoi implicați, asaltul asupra Seringapatamului, sub comanda generalului Baird, din 4 mai 1799.

Pentru ca împrejurările să poată fi înțelese cu claritate, trebuie să mă întorc o clipă la perioada dinaintea asaltului și la poveștile care circulau în tabăra noastră despre tezaurul în bijuterii și aur depozitat în palatul din Seringapatam.

II

Una dintre cele mai fanteziste povești de acest fel se referea la un diamant galben — o piatră prețioasă renumită în analele Indiei.

Cele mai timpurii tradiții cunoscute descriu piatra ca fiind montată în fruntea zeului indian cu patru mâini care simbolizează Luna. În parte datorită culorii ei specifice, în parte dintr-o superstiție care o înfățișa ca simțind influența zeității pe care o împodobește, și crescând și slăbind în strălucire odată cu creșterea și descreșterea

lunii, piatra și-a câștigat numele după care continuă să fie cunoscută și azi în India — numele de PIATRA LUNII. După cum am auzit, o superstiție asemănătoare era răspândită în antichitate în Grecia și la Roma; totuși, ea nu era legată (ca în India) de un diamant închinat slujirii unui zeu, ci de o piatră semitransparentă de ordin inferior pietrelor prețioase, care se presupunea că era afectată de influențele lunare — și în acest ultim caz, luna dând numele după care piatra este cunoscută chiar și colecționarilor din vremea noastră.

Aventurile Diamantului Galben încep odată cu secolul al XI-lea al erei creștine.

La acea dată, cuceritorul mahomedan Mahmud Ghizni a traversat India, a pus mâna pe cetatea sfântă Somnauth și a prădat comorile din renumitul templu care timp de secole fusese altarul pelerinajului hindus și minunea lumii orientale.

Dintre toate zeitățileenerate în templu, numai zeul lunii a scăpat de rapacitatea cuceritorilor mahomedani. Ferită de trei brahmani, zeitatea nepângărită, purtând în frunte Diamantul Galben, a fost scoasă noaptea din templu și dusă în cea de-a doua cetate sacră a Indiei, cetatea Benares.

Aici, zeul lunii a fost așezat într-un altar nou, într-un hol bătut cu pietre prețioase, sub un acoperiș susținut de stâlpi de aur. Tot aici, în noaptea în care altarul a fost terminat, Vishnu Păstrătorul le-a apărut în vis celor trei brahmani.

Zeitatea și-a suflat răsuflarea divină asupra Diamantului din fruntea zeului, iar brahmanii au îngenuncheat și și-au ascuns fețele în robele lor. Zeitatea a poruncit ca, de atunci înainte, Piatra Lunii să fie păzită pe rând de trei preoți, zi și noapte, până la sfârșitul generațiilor de oameni. Iar brahmanii au auzit și s-au închinat în fața voinței sale. Zeitatea a prezis că un anumit dezastru se va abate asupra îngâmfatului muritor care va pune mâna pe nestemata sacră și asupra tuturor celor din casa lui și cu numele lui care o primeau după el. Iar brahmanii au pus ca profeția să fie scrisă deasupra porților altarului, cu litere de aur. Secolele au trecut unul după altul și, în continuare, generație după generație, succesorii celor trei brahmani au vegheat asupra neprețuitului

lor Diamant, zi și noapte. Secolele au trecut unul după altul până când, în primii ani ai secolului al XVIII-lea al erei creștine se instaurează domnia lui Aurangzeb, împăratul mogulilor. La porunca lui, jaful și ravagiile s-au abătut din nou asupra templelor de închinăciune ale brahmanilor. Altarul zeului cu patru mâini a fost pângărit prin măcelărirea animalelor sacre; imaginile zeităților au fost făcute bucăți, iar Piatra Lunii a fost înșfăcată de un ofițer cu rang înalt din armata lui Aurangzeb.

Lipsiți de putere pentru a-și recupera prin forță comoara pierdută, cei trei preoți paznici au urmărit-o și au vegheat asupra ei pe ascuns. Generațiile s-au succedat una după alta; războinicul care comisese sacrilegiul a pierit în mod nefericit; Piatra Lunii (purtându-și blestemul cu ea) a trecut dintr-o mână de mahomedan nelegiuit în alta; și totuși, pe parcursul tuturor schimbărilor, urmașii celor trei preoți paznici au continuat urmărirea, așteptând ziua în care voința lui Vishnu Păstrătorul avea să le redea nestemata sacră. Timpul a trecut de la primii la ultimii ani ai secolului al XVIII-lea. Diamantul Galben a intrat în stăpânirea lui Tippoo, sultanul din Mysore, district în care se afla Seringapatamul. Acesta a pus să fie încrustat ca ornament în mânerul unui pumnal și a poruncit să fie păstrat în sala de arme, printre cele mai alese comori ale sale. Chiar și atunci, în palatul sultanului, cei trei preoți paznici și-au continuat veghea în secret. În anturajul lui Tippoo erau trei ofițeri, străini pentru ceilalți, care câștigaseră încrederea stăpânului lor trecând, sau părând să treacă, la credința musulmană. Acei oameni erau, arată tradiția, cei trei preoți, deghizați.

III

Asta era fantezista poveste a Pietrei Lunii, așa cum circula în tabăra noastră. Ea nu ne-a impresionat în mod serios pe niciunul dintre noi, în afară de vărul meu care, îndrăgostit de tot ce era extraordinar, a crezut-o. În noaptea de dinaintea asaltului asupra Seringapatamului, s-a supărat în mod absurd pe mine și pe alții

pentru faptul că tratam toată treaba ca pe-o legendă. A urmat o discuție aprinsă; și nefericitul temperament al lui Herncastle s-a dezlănțuit. În felul său lăudăros, a declarat că aveam să vedem Diamantul pe degetul lui, dacă armata engleză cucerea Seringapatamul. Gluma a fost salutată cu un hohot de râs și cu asta, după cum credeam cu toții în acea noapte, treaba s-a terminat.

Permiteți-mi acum să trec la ziua asaltului. La început, eu și vărul meu am fost despărțiți. Nu l-am văzut când am trecut râul, nici când am înfipt steagul englezesc în prima breșă și nici când am traversat șanțul de dincolo și, luptându-ne pentru fiecare centimetru parcurs, am intrat în oraș. Abia pe înserate, când orașul era al nostru și după ce chiar generalul Baird a descoperit cadavrul lui Tippoo sub un morman de cadavre, eu și Herncastle ne-am întâlnit.

Fiecare dintre noi făcea parte dintr-un grup care, din ordinul generalului, a fost trimis să împiedice jaful și confuzia care urmau cuceririi. Tovarășii noștri de arme comiteau excese deplorabile; ce era și mai rău, soldații pătrunseseră printr-o ușă nepăzită în vistieria palatului și ieșeau încărcăți cu aur și bijuterii. În curtea din fața vistieriei ne-am întâlnit eu și vărul meu, pentru a impune legile disciplinei propriilor noștri soldați. Temperamentul aprig al lui Herncastle fusese exacerbat până la un fel de frenezie de măcelul prin care trecuserăm. După părerea mea, nu era deloc persoana potrivită pentru sarcina ce îi fusese încredințată.

În vistierie era zarvă și destulă confuzie, dar nu violență, din câte am văzut. Oamenii (dacă pot folosi o astfel de expresie) se făceau de rușine cu mare veselie. Își aruncau tot felul de replici și glume grosolane; iar povestea Diamantului Galben a apărut iarăși în mod neașteptat, sub forma unei glume ștregărești. „Cine-a luat Piatra Lunii?” era strigătul zeflemitor care provoca în mod continuu jaful, care, de îndată ce se oprea într-un loc, izbucnea în altul. În timp ce încercam în zadar să stabilesc ordinea, am auzit un țipăt înfiorător în cealaltă parte a curții și am alergat de îndată spre acel loc, cu groaza de a găsi altă izbucnire a jafului în acea direcție.

Am ajuns la o ușă deschisă și am găsit trupurile a doi indieni (după îmbrăcăminte, ofițeri din palat) care zăceau morți de-a curmezișul intrării.

Un strigăt dinăuntru m-a făcut să alerg într-o încăpere, care părea să servească drept sală de arme. Un al treilea indian, rănit mortal, se prăbușea la picioarele unui bărbat care stătea cu spatele la mine. În clipa în care am intrat, bărbatul s-a întors, și l-am văzut pe Hercul, cu o făclie într-o mână și cu un pumnal picurând de sânge în cealaltă. Când s-a întors spre mine, în lumina făcliei a fulgerat, ca o roză de foc, o piatră montată în capătul mânerului pumnalului. Indianul muribund a căzut în genunchi, a arătat spre pumnalul din mâna lui Hercul și a spus în limba lui:

— Piatra Lunii se va răzbuna și pe tine, și pe ai tăi!

După ce a rostit acele cuvinte, a căzut mort pe podea.

Înainte să apuc să fac ceva, oamenii care mă urmaseră au năvălit înăuntru. Vărul meu s-a repezit în întâmpinarea lor, ca un nebun.

— Evacuează încăperea, mi-a strigat el, și pune o pază la ușă!

Oamenii s-au dat înapoi când s-a aruncat asupra lor cu făclia și pumnalul. Am pus două santinele din compania mea, pe care mă puteam baza, să păzească ușa. Tot restul nopții nu l-am mai văzut pe vărul meu.

Dimineața devreme, jaful continuând, generalul Baird a anunțat public cu bătăi de tobă că orice hoț prins asupra faptului, indiferent cine era el, avea să fie spânzurat. Era însoțit de șeful poliției militare, fapt care dovedea că generalul vorbea serios. În îmbulzeala care s-a produs după proclamație, eu și Hercul ne-am întâlnit din nou.

Mi-a întins mâna, ca de obicei, și a spus:

— Bună dimineața.

Am așteptat înainte să dau mâna cu el.

— Spune-mi mai întâi cum și-a găsit moartea indianul din sala de arme, am spus, și ce însemnau acele ultime vorbe, când a arătat spre pumnalul din mâna ta.

— Indianul și-a găsit moartea, presupun, printr-o rană mortală, a spus Herncastle. Nu știu mai bine decât tine ce însemnau ultimele lui cuvinte.

M-am uitat cu atenție la el. Frenezia din ziua precedentă se domolise de tot. M-am hotărât să-i mai dau o șansă.

— Asta e tot ce ai să-mi spui? am întrebat.

— Asta-i tot, mi-a răspuns.

I-am întors spatele și de atunci nu ne-am mai vorbit.

IV

Rog să se înțeleagă că tot ce scriu eu aici despre vărul meu este numai pentru informarea familiei (în afară de cazul în care apare vreo necesitate de a fi făcut public). Herncastle nu a spus nimic care să mă îndreptățască să vorbesc cu comandantul nostru. A fost tachinat în nenumărate rânduri cu privire la diamant de cei care țineau minte izbucnirea lui de mânie de dinaintea asaltului, dar, cum e lesne de imaginat, împrejurările în care l-am surprins în sala de arme au fost de-ajuns ca să-l facă să tacă. Se spune că intenționează să se mute în alt regiment cu scopul mărturisit de a se despărți de *mine*.

Indiferent dacă lucrul ăsta este adevărat sau nu, nu pot să mă conving să devin acuzatorul lui, și cred că pe bună dreptate. Dacă aș face problema publică, n-aș avea de adus nicio dovadă în afară de dovada morală. Nu numai că n-am nicio dovadă că i-a omorât pe cei doi oameni de la ușă; nu pot să declar nici măcar că l-a omorât pe cel de-al treilea, dinăuntru, căci nu pot să spun că am văzut cu ochii mei când s-a comis fapta. Este adevărat că am auzit cuvintele indianului muribund, dar dacă s-ar declara că acele cuvinte erau aiureli rostite în delir, cum aș putea să contrazic această afirmație? Le las pe rudele noastre, de ambele părți, să-și formeze propria părere despre ceea ce am scris și să hotărască singure dacă aversiunea pe care o simt acum față de acest om este justificată sau nu.

Cu toate că nu acord niciun credit fantasticei legende indiene a pietrei prețioase, trebuie să recunosc, înainte de a încheia, că sunt influențat în această problemă de o anumită superstiție proprie. Am convingerea sau iluzia, nu contează care din două, că crima aduce cu ea propria fatalitate. Nu numai că sunt convins de vinovăția lui Herncastle, ci sunt și destul de fantezist pentru a crede că va ajunge s-o regrete, dacă păstrează Diamantul, și că și alții vor ajunge să regrete că l-au luat de la el, dacă cedează Diamantul.

POVESTEA

PRIMA PERIOADĂ *PIERDEREA DIAMANTULUI* *(1848)*

Evenimentele relatate de Gabriel Betteredge,
intendent în slujba lui lady Julia Verinder

I

În prima parte a cărții *Robinson Crusoe*, la pagina o sută douăzeci și nouă, veți găsi scris astfel:

„Am înțeleas acum, deși prea târziu, nebunia de a începe o lucrare înainte de a socoti costurile și înainte de a ne aprecia în mod corect tăria de a o duce până la capăt”.

Nu mai departe decât ieri am deschis *Robinson Crusoe* la pasajul acela. Nu mai departe decât azi-dimineață (21 mai 1850) a venit la mine nepotul stăpânei mele, domnul Franklin Blake, și am avut următoarea conversație scurtă:

— Betteredge, a spus domnul Franklin, am fost la avocat cu niște probleme de familie și, printre altele, am discutat despre pierderea Diamantului Galben în casa mătușii mele din Yorkshire, acum doi ani. Domnul Bruff crede ca și mine că, în interesul adevărului, întreaga poveste ar trebui consemnată în scris, și cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Neînțelegând încă încotro bătea și considerând că, de dragul păcii și al liniștii, întotdeauna e de dorit să fii de partea avocatului, am spus că și eu cred la fel. Domnul Franklin a continuat:

— În această problemă a Diamantului, caracterele unor oameni nevinovați au avut deja de suferit din pricina bănuielilor, după cum bine știi. S-ar putea ca, în viitor, și amintirea unor oameni nevinovați să aibă de suferit din lipsa unei consemnări a faptelor, la care cei care vin după noi să poată apela. Nu încapے nicio îndoială că această ciudată poveste de familie a noastră ar trebui spusă. Și cred, Betteredge, că domnul Bruff și cu mine am găsit calea potrivită de a o spune.

Foarte satisfăcător pentru ei amândoi, fără doar și poate. Dar, până acum, tot nu înțelegeam ce legătură aveam eu cu asta.

— Avem anumite evenimente de relatat, continuă domnul Franklin; și avem anumite persoane preocupate de acele evenimente, care sunt în stare să le relateze. Pornind de la aceste simple fapte, ideea e că ar trebui să scriem toți, pe rând, povestea Pietrei Lunii — atât cât se întinde experiența noastră personală, nu mai mult. Trebuie să începem prin a arăta cum a căzut Diamantul în mâinile unchiului meu Herculcastle, acum cincizeci de ani, când făcea armata în India. Această narațiune introductivă a fost deja găsită de mine sub forma unui vechi document de familie, care relatează faptele exacte necesare autorității unui martor ocular. Următorul lucru care trebuie făcut este să spunem cum a apărut Diamantul, acum doi ani, în casa din Yorkshire a mătușii mele, și cum a ajuns să se piardă în mai puțin de douăzeci și patru de ore după aceea — douăsprezece ore și ceva. Nimeni nu știe atâtea câte știi dumneata, Betteredge, despre ce s-a petrecut în casă la acea vreme. Așa că trebuie să iei tocul în mână și să începi povestea.

În acești termeni am fost informat despre legătura mea personală cu problema Diamantului. Dacă sunteți curioși să știți ce am făcut în acele împrejurări, țin să vă informez că am făcut ceea ce, probabil, ați fi făcut și voi în locul meu. Am declarat cu modestie că nu sunt la înălțimea sarcinii impuse, iar în sinea mea am considerat, tot timpul, că eram destul de deștept pentru a o executa, numai să le fi dat propriilor mele aptitudini o șansă. Domnul Franklin, îmi închipui, trebuie să-mi fi citit pe față sentimentele ascunse. A refuzat să creadă în modestia mea și a insistat să le dau aptitudinilor mele o șansă.

Au trecut două ore de când a plecat domnul Franklin. De îndată ce s-a întors cu spatele, m-am dus la masa mea de scris să încep povestea. De atunci stau acolo neajutorat (în ciuda aptitudinilor mele), înțelegând ce a înțeles Robinson Crusoe, în citatul de mai sus, și anume, nebunia de a începe o lucrare înainte de a socoti costurile și înainte de a ne aprecia în mod corect tăria de a duce la capăt. Vă rog să vă aduceți aminte că am deschis întâmplător cartea la acel pasaj doar cu o zi înainte de a prelua în pripă

sarcina pe care o am acum și, dați-mi voie să întreb, dacă *asta* nu e profeție, ce e?

Nu sunt superstițios; am citit un maldăr de cărți la vremea mea; în felul meu, sunt un om instruit. Deși am împlinit șaptezeci de ani, posed o memorie activă și picioare pe măsură. Vă rog să nu luați drept vorbele unui ignorant părerea mea că o carte ca *Robinson Crusoe* n-a mai fost și nici nu va mai fi scrisă vreodată. Ani de zile am pus la încercare această carte, în general în combinație cu o pipă, și am descoperit că mi-a fost prietenă la nevoie în toate trebuințele acestei vieți muritoare. Când sunt deprimat — *Robinson Crusoe*. Când vreau un sfat — *Robinson Crusoe*; în trecut, când mă necăjea nevasta, în prezent, când am băut un păhărel mai mult — *Robinson Crusoe*. De atâta studiu am tocit șase volume solide de *Robinson Crusoe*. La ultima zi de naștere a stăpânei mele, mi l-a dat pe al șaptelea. Am băut un păhărel mai mult bazându-mă pe ea, iar *Robinson Crusoe* m-a repus pe picioare. Prețul: patru șilingi și șase penny, legat în albastru, și o fotografie pe deasupra.

Totuși, *asta* nu prea seamănă cu începerea poveștii Diamantului Galben, nu-i așa? Se pare că mă abat de la subiect în căutarea a Domnul știe ce, Domnul știe unde. Vom lua o foaie nouă de hârtie, cu voia dumneavoastră, și o vom lua de la capăt, cu tot respectul pentru dumneavoastră.

II

Cu un rând sau două în urmă, am vorbit de stăpâna mea. Ei bine, Diamantul n-ar fi fost niciodată în casa noastră, unde s-a pierdut, dacă n-ar fi fost făcut cadou fiicei stăpânei mele; iar fiica stăpânei mele n-ar fi existat să capete cadoul, dacă n-ar fi fost stăpâna mea care (în chinuri și dureri) s-o aducă pe lume. Prin urmare, dacă începem cu stăpâna mea, suntem foarte siguri că începem de demult. Iar *asta*, dați-mi voie să vă spun, când ai o sarcină ca a mea, este un început foarte reconfortant.

Dacă sunteți cât de cât familiarizați cu lumea bună, ați auzit povestea celor trei frumoase domnișoare Herncastle. Domnișoara Adelaide, domnișoara Caroline și domnișoara Julia — aceasta din urmă fiind cea mai mică și, după părerea mea, cea mai bună dintre cele trei surori; și am avut multe prilejuri să constat acest lucru, după cum veți vedea îndată. Am intrat în slujba bătrânului lord, tatăl lor (slavă Domnului că nu avem nicio treabă cu el în această afacere a Diamantului! N-am întâlnit în viața mea un om cu o limbă mai ascuțită și cu o fire mai aprigă), cum spuneam, am intrat în slujba bătrânului lord ca paj la ordinele celor trei onorabile domnișoare la vârsta de cincisprezece ani. Am trăit acolo până când domnișoara Julia s-a măritat cu răposatul sir John Verinder. Un om extraordinar, care nu avea nevoie decât de cineva care să-l conducă și, între noi fie vorba, chiar a găsit pe cineva care s-o facă; și, mai mult, treaba asta i-a priit, și s-a îngărat, și a trăit fericit și a murit ușor, din ziua în care stăpâna mea l-a dus la biserică pentru cununie, până în ziua în care l-a ușurat de ultima suflare și i-a închis ochii pentru totdeauna.

Am omis să spun, am plecat cu mireasa la casa soțului miresei și la domeniile de aici.

— Sir John, spune ea, nu mă pot lipsi de Gabriel Betteredge.

— Doamna mea, spune sir John, nici eu nu mă pot lipsi de el.

Așa se purta el cu ea și așa am intrat eu în slujba lui. Îmi era totuna unde mă duceam, atâta timp cât eram împreună cu stăpâna mea.

Văzând că stăpâna arăta interes pentru munca în aer liber, și pentru ferme, și pentru lucruri de genul ăsta, le-am arătat și eu interes, cu atât mai mult cu cât eu însumi eram al șaptelea fiu al unui mic fermier. Stăpâna m-a pus ajutor de vechil, și mi-am dat toată silința, și am dat satisfacție, și am fost promovat în mod corespunzător. Câțiva ani mai târziu, să fi fost într-o luni, stăpâna spune:

— Sir John, vechilul tău e un bătrân prost. Dă-i o pensie generoasă și lasă-l pe Gabriel Betteredge să-i ia locul.

Joi să fi fost, sir John spune:

— Doamna mea, vechilul a fost pensionat cu mărinimie și Gabriel Betteredge i-a luat locul.

Auziți foarte des despre oameni căsătoriți care sunt nefericiți împreună. Iată un exemplu de contrariu. Să fie o atenționare pentru unii dintre dumneavoastră și o încurajare pentru alții. Între timp, eu îmi voi continua povestea.

Ei bine, trăiam ca-n sânul lui Avraam, veți spune dumneavoastră. Plasat într-o poziție de cinste și încredere, cu o căsuță a mea în care să trăiesc, cu ronduri pe domeniu ca să-mi ocupe dimineața, și socoteli după-amiaza, și pipa și *Robinson Crusoe* seara, ce putea să-mi mai lipsească pentru a fi fericit? Aduceți-vă aminte ce îi lipsea lui Adam când era singur în Grădina Edenului; și dacă nu-l învinuiți pe Adam pentru asta, nu mă învinuiți nici pe mine.

Am pus ochii pe o femeie — femeia care avea grijă de căsuța mea. O chema Selina Goby. Sunt de acord cu răposatul William Cobbert în ceea ce privește alegerea unei neveste. Dacă vezi că mestecă bine mâncarea și pune piciorul cu fermitate pe pământ atunci când merge, e în regulă. Selina Goby era în regulă în ambele privințe, ceea ce a fost unul din motivele pentru care m-am însurat cu ea. Am avut și un alt motiv, descoperit în întregime de mine. Selina, ca femeie singură, mă costa scump în fiecare săptămână, pentru casă, masă și servicii. Selina, ca nevestă, nu putea să mă taxeze pentru casă și masă, și trebuia să-mi ofere și serviciile ei gratis. Așa am privit eu lucrurile. Economie condimentată cu un pic de iubire. Am expus povestea stăpânei mele, cum mi-o cere datoria, exact cum mi-o expusesem mie.

— O tot întorc pe toate fețele pe Selina Goby, am spus, și cred, doamnă, că ar fi mai ieftin să mă însor cu ea decât s-o întregin.

Stăpâna mea a izbucnit în râs și a spus că nu știa ce o șoca cel mai mult — limbajul meu sau principiile mele. S-a amuzat ca de o glumă pe care nu poți s-o înțelege decât dacă ești un om de calitate. Eu, unul, neînțelegând decât că eram liber să mă duc s-o cer pe Selina, m-am dus și am cerut-o. Ce-a spus Selina? Doamne! Ce puțin cunoașteți femeile dacă întrebați asta! Bineînțeles că a spus da.

Pe măsură ce mi se apropia vremea și se vorbea că îmi trebuia o haină nouă pentru ceremonie, mintea a început să mi se umple de presimțiri rele. M-am consultat cu alți bărbați privitor la ce-au simțit ei când au fost în interesanta mea situație, și am comparat starea mea cu a lor. Toți au recunoscut că, cu vreo săptămână înainte de a se întâmpla, și-au dorit în secret să scape de asta. Eu am mers puținel mai departe; de fapt, chiar m-am răzvrătit și am încercat să scap. Nu pe degeaba! Eram un om prea corect ca să mă aștept să mă lase să scap pe degeaba. Indemnizația acordată femeilor atunci când bărbații vor să scape este una dintre legile din Anglia. Din supunere față de legi și după ce am întors problema pe toate fețele în minte, i-am oferit Selinei Goby o saltea de puf și cincizeci de șilingi ca să rupem înțelegera. N-o să vă vină să credeți, totuși e adevărat — a fost suficient de proastă ca să refuze.

După aceea s-a zis cu mine, bineînțeles. Am cumpărat haina cea nouă cât de ieftin am putut și am trecut prin tot restul cât de ieftin am putut. N-am fost un cuplu fericit și n-am fost un cuplu nefericit. Eram tot de-a-ndoaselea. Nu înțeleg cum se făcea că mereu eram unul în calea celuilalt. Când eu voiam să urc la etaj, nevastă-mea cobora; când nevastă-mea voia să coboare, eu urcam. Conform experienței mele, așa e viața de om însurat.

După cinci ani de neînțelegeri cu privire la scară, atotînțeleapta Providență a binevoit să ne elibereze unul de celălalt luând-o pe nevastă-mea. Am rămas cu fetița mea, Penelope, și fără niciun alt copil. La scurt timp după aceea sir John a murit, iar stăpâna mea a rămas cu fetița ei, domnișoara Rachel, și fără niciun alt copil. Dacă vreți să știți ce a urmat, vă spun că fetița mea a fost îngrijită sub supravegherea bunei mele stăpâne, și trimisă la școală, și educată, și promovată, când a fost destul de mare, ca servitoare a domnișoarei Rachel.

Cât despre mine, eu mi-am văzut de treaba mea ca vechil până la Crăciunul anului 1847, când în viața mea a survenit o schimbare. În ziua aceea, stăpâna mea s-a invitat la o ceașcă de ceai în căsuța mea. A remarcat că, ținând cont de anul când am început ca paj pe vremea bătrânului lord, eram de mai bine de cincizeci de